

*“Білая сорочка гаптована цвітом, / До мого серденька пригорнулася літом.
/ Я тебе кохана буду вік любити, / Вишиту сорочку, як долю носити”. Або вірш “Писанка”:*

Ах, розписують майстрині –
Яйця білі, смуги сині,
Й промінчики золотії –
На добро високі мрії.
Чорні хрестики вкладають,
Пращурів не забувають,
І сріблястії спіралі
Від землі в небесні далі,

Щоб зв'язок не обірвався,
Із Творцем Святим єднався.
І зорини яснокрило
Всміхаються ніжно, мило.
Цілий Всесвіт в вас нуртує
Мого краю код гаптує.
Тут і сум, і красна радість,
І велика Божа благисть.

Пейзажна лірика Н. Костюк репрезентована суцвіттям троянд, чорнобривців, волошок: *“Ой, волошки мої синьоокі, / Задивилися в небо високе. / Засіялись в травах і житі, / Голівки віночками виті”*; *“Ой, волошки цнотливі сині, / Як мами сорочка у скрині. / Все мріяла небом і шила, / Й лишила на ній сині крила”*. Або про дерева: *“Вишумовують клени й смереки, / Над ними кружляють лелеки. / Розгорнуті крила в любові, Відлунює шепіт діброви”* (“Волошки”).

У поетичному доробку Н. Костюк 13 збірок: “Берег надії”, “Дорога до Храму”, “Пісня доли”, “Сонячна хризантема”, “Промінь любові”, “Тривожні передзвони” та ін. Добірки її віршів надруковані у “Вечірньому Києві”, “Слові просвіти”, “Сільських вістях”, “Літературному Чернігові”, у черкаському видавництві “Відлуння-Плюс” – “Співець з Чернечої Гори”, у науково-популярному виданні “Тарасова світлиця”. Поетеса неодноразово читала свої твори на Республіканському радіо, традиційно бере участь у днях, присвячених творчості Павла Тичини, активно контактує з освітянами, школярами, зустрічаючись із ними на творчих вечорах.

Без сумніву, поезія Ніни Костюк уже знайшла і в майбутньому ще знаходитиме своїх прихильників. Хочеться побажати авторці, щоб її творчість спонукала до роздумів і, пожартуємо, запобігала інфарктам.

Отримано 21 грудня 2011 р.

м. Київ

Віктор Палинський

ЗРОБИ СОБІ БОДАЙ СВІТЛИНУ...:

“ЦІСАРСЬКА ДОРОГА” МИРОСЛАВА ЛАЗАРУКА

1.

...Зрілість у поезії. Що це?.. Очевидно, не якийсь собі набутий набір засобів, аби знічев'я здивувати читача чи критика карколомними версифікаціями або сенсовно наглухо непроникною системою віршування і згодом громогласно декларувати якусь нібито новітньо-незбагненну філософію “просунутих” образів у епатажних авторських коментарях на персональному творчому вечорі.

...А все ж, що воно таке: коли, можливо, ще не все знаєш, “як треба”, однак вже точно збагнув, “як не слід”?! Припускаю, що це, коли людські душі самочинно туляться до тебе й ти відчуваєш їх, як себе самого. І ліричні

діалоги з ними – неквапливі та неконечні – дають спромогу бачити далеко поза твоїм звичним зором. Напевне, що так!.. Та це, зрештою, – лише далека дорога до істини!

І все це, читаючи книжку поезій Мирослава Лазарука “Цісарська дорога”, (Чернівці: Букрек, 2011. – 135 с.), письменника з Буковини – негаласливого та незмінного пошуковця всього свого в царині літературної творчості; самодостатнього та майстровитого.

2.

Із віршами М. Лазарука треба звикнутись. Згодитись. Зжитись. Зауважу, що за першого й, не виключаю, не аж так глибокого прочитання може видатися: “тексти” особливостями не рясніють, попри виразні якнайширші тематичні, достатньо фактурні, авторські зацікавлення. Це – і те, що оточує поета саме в якусь досконалу мить, і те, дитинно-хвилююче, що час до часу прохоплюється звідкілясь майже спонтанно, це і якісь історичні алюзії, долучаючи сюди й жорстоку сторінку національних визвольних змагань, це й негомінка, але емоційна інтимна лірика, і сміливі спроби поетичного співзвуччя із творцями мистецької нації Володимиром Івасюком, Павлом Дворським, Леонідом Талалаєм; добре прагнення відчутти свого Шевченка... Одне слово, поет намагається не прогавити аж нічогісінького важливого, виповнюючи свій ліричний денник. Зрештою, і сам по-чоловічому одверто у цьому зізнається:

І гірко, болісно до сліз,	Зроби собі бодай світлину,
Що тане цей короткий день,	Як день іде, і ніч іде.
За ним – іще коротші плинуть.	...А час заснув в очах беріз.

...Але згодом, за більш наполегливого читання, коли, як у кінематографі, звикаєш до стилістики кадру (до слова, у Лазарука “картинки” насправді “покіношному” візуальні, динамічні, із професійною колористичною розбивкою: недаремно ж свого часу приятелював із незабутнім Миколою Вінграновським, у якому благодатно поєднувались велика поезія й велике кіно), потроху починають виявлятися оті особливості. І вже з явним задоволенням поетичного меломана сприймаєш і легку музичність строфи, і рельєфну виокремленість естетичної авторської позиції, найпомітніше в більших віршових формах (“Наша географія”, “Новела про трьох героїв, заживо спалених у церкві”, “Сніг на Покрову сорок шостого”, “На гостину до Івана”, “Самотній лось на Оболоні”), і лексичну прискіпливість, і пластичну вивіреність синтаксису, і вроджену схильність до певної імпровізаційності мотивів, і спонтанність у прокладанні ліричної лінії, й екзистенційне, підсвідоме авторське просування в бік межі, що за нею виявляються світи правдивої метафізичної метафори. Процитую чи не найкраще та вповні:

Любив. Люблю. І ви любіть,	Перетерпи, перезимуй,
Коли за мною тінь проляже,	Перебори себе у горі.
І схаменеться плем'я враже,	Любив. Люблю. І ви любіть
Бо не зламало бука віть.	Так, ніби любите востанне,
Вона про мій талан розкаже	Коли за вами тінь постане
Кому не байдуже, кому	І не пощезне, й не розтане,
Не поростуть травою зорі.	Допоки кров, допоки глід,
Чи ти – мій брат, чи ти – мій воріг –	Допоки білим білить світ.

3.

Він не належить до поетів надто притишених модуляцій. До того ж подеколи в нього з'являються навіть мотиви героїзації ліричного героя. І все ж у віршах М. Лазарука немає зумисної пафосності, нав'язливих дидактичних нотацій, спрощеної вульгарної випадкової символіки. Подекуди природне “я” ліричного

суб'єкта прагне тої іншості, що йому більше притаманна від талану, а не спровокована якимись жорсткими зовнішніми обставинами, – не тої, обмеженої лише простором усвідомленої необхідності або людського духовного невігластва. Отоді й проступає щось більш особистісне, ніж зазвичай, тобто, сказав би, поезія подвійно не для загалу, як вистояне роками колекційне вино. А ще, можливо, – як максимально притишена розмова із собою чи вирозуміле проникливе мовчання прихованого самітника, що наразі може довіритись лише медитативному віршові:

Самотня сестро, хто мене долюбить
У повенях обвітраних калин?
Отак, як ти лиш любиш і голубиш
Мої несиві скроні в самоті,
Сльозу важку в долоні теплій губиш,

Неначе сльози всі були не ті...
...У рукаві твоєму заночую
Із нотою чи зіркою – не сам!
І крові трем напружений відчую,
Й до Бога повернуся в небеса.

...Напевне, за цим і постає правдива біографія поета. Чуттєва чутливість Художника. Талановита невігадливість.

4.

Магнетична притягальність малої батьківщини... Це те, що пробивається всюди та завжди, незалежно від відстані й часу, що минув. Тихоплинною живою рікою щось таке найважливіше, як молитва, перетікає через нас, і процес цей – безконечний та самочинний. І живемо з цим. І цим живі. І в цьому житті в нас прибуває.

Заспівали сади черешневі й вишневі,
Зарясніли, аж гнеться додолу гілля,
Заясніло в очах молодому коневі,
Що везе немовля у візочку здала.
Аж із Цецино вітер зірветься зухвало,
Затанцюють пелюстки у нас на вустах.

В заметілі оцій нас життя цілувало,
І на серці виспівував ангел чи птах.
Залітали пелюстки в медове волосся,
І, мов ангельські сльози, котились туди,
Де кохання твоє і моє відбулося,
Й повели нас у нього біленькі сліди.

І в голові чаклюють бджоли,
Аж запікаються меди,
Із верховин течуть на доли,
Де грає легіт молодий.

На кожній струночці-стебліні,
Аж захлинається роса,
І ти зі мною в тихім плині
Несеш суніці в небеса.

Обпікає студена роса
Чи оса,
На яку наступлю ненароком.
Багрянють луги зодалік
У рожеві жупани зодягнуті.
Літо.
Я босоніж біжу в молочарню,
Аж в білій бляшанці з ружею
Молоко ще більше похлюпує.
Я біжу і мені
Закрадається легіт у пазуху,
Може, я і землі не торкаюся,
Мов руденька пір'їнка-лоша.

Так біжу, що аж дух перехоплює,
Аж з бляшанки у трави густі
По краплиночці молоко розливається.
Я б краплину до крапельки
Молоко те визбирував,
Тільки б знову бігцем
Навмання
В молочарню.
Се було б, як ві сні,
Але хтось незнайомий
Мене зупинив...
Я й досі не можу придумати
Щасливе закінчення...

5.

Поет наближається до свого справжнього імені поетичного лише тоді, коли бодай час до часу переживає миті осяяння. Коли несподіваний спалах робить усе навколо іншим – таким, що, видається, вічність зблизилася до нього майже впритул і став він із нею запанібрата... І так звично в цьому просторі бути

могутнім, і так атракційно бути кимось несподіваним, і так легко просто бути, обдаровуючи світ своїм сокровенним...

Яке це диво у дощі
Себе краплиною відчуті!..
Йде дощ у срібному плащі,
І я – до ниточки розкутий.
А Рось засвітить лілію, бо де
Сховати їй посоловілі очі.
Ріка уже нас слухати не хоче –
З коси в косу зухвалий бог бреде.

На Покрову ми з бджолою
Гомоніли самотньо в саду.
Вона мені крильцями вповідала,
Як збирає наспівно
Шовкові меди.
І я їй – як лячно і марно
Шукати слово, мов квітку в пустелі,
Коли в тобі порожньо й темно,
Як у домовині.

6.

...Не промину увагою те, що книжка “Цісарська дорога” докладно та зі смаком продумана в дизайнерському плані. Вона компактна (формату 70x100/32), що майже завжди добре для поезії. Акуратна ламінація твердої окладинки не лише виконує надійну захисну функцію, а й робить кольори використаної репродукції із твору живопису Ярослава Заяця глибшими, змістовнішими. Полотно добре пасує для ілюстрації поезії М. Лазарука з огляду на його відверто фантазійну стилістику, експериментальну стихію кольорів та фактурну виразність оригінального тла подачі. А якщо додати ще читабельні шрифти, шляхетну організацію текстів на аркушах, не випадкове розташування різноманітних додаткових матеріалів – одверто скажу: книжка вдалася і як видавничий продукт.

7.

P.S.

Мирослав Лазарук уміє бути різним. Його поезія не влягається в якісь задалегідь визначені рамці, а отже, і не конче вимагає суворих дефініцій та доскіпливих теоретичних висновкувань. Дивовижа світу його метафор – жива та жвава. Розвивається непередбачувано й цікаво. І в цьому ще раз зізнаюся собі, мандруючи “Цісарською дорогою”. Гадаю, мандрівців буде чимало...

Звичайно ж, у книжці є декілька прохідних поезій. Але на цьому не зупинятимуся: автор, мабуть, уже сам помітив їх та, зрозуміло, виявиться вимогливішим у своєму доборі творів у книжку наступну.

Отримано 7 грудня 2011 р.

М. Львів

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ АВТОРІВ

Журнал “Слово і Час” висвітлює питання історії, теорії та сучасної практики літературного руху, культурного життя. Виходячи із принципів об'єктивності і плюралізму, редакція не вважає за обов'язкове поділяти всі погляди й положення авторів, завдяки чому зберігає і природний ґрунт для конструктивної полеміки.

Неодмінні вимоги до матеріалів, що подаються на розгляд редколегії, – достеменність наведених фактів, посилань на всі використані джерела, точність у цитуванні.

Статті та інші матеріали (крім листів) подаються до редакції українською мовою, обсягом не більше друкованого аркуша; примітки розміщуються внизу сторінки.

Статті подавати на електронному носії як текстовий файл без переносів у словах у редакторі Microsoft Word; можна надсилати електронною поштою: slovoichas@ukr.net або jour_sich@mail.ru.

Обов'язково має бути подана виразна роздрукована стаття у 2-х примірниках, виконана шрифтом не менше 14 кегля через 1,5 інтервали 28 рядків на сторінці.

Список використаної літератури в алфавітному порядку подається в кінці статті із зазначенням видавництва, року видання й загальної кількості сторінок; посилання розміщуються в тексті у квадратних дужках: [номер видання у списку, стор.].

До статті (крім рецензій) обов'язково додається анотація з ключовими словами (600-800 знаків), ім'я та прізвище автора українською, російською та англійською мовами, а також шифр УДК.